

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 802. Actio funeraria quæ & qualis sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

plicandam. *cit. l. 3. pr.* Ex quibus deducuntur sequentia: primo quod competat ei, ad quem jus sepulchri pertinet, *cit. l. 3.* vel cuius interest, puta, agnato, cognato, hæredi necessario, licet se bonis defuncti non immiscuerit. Lauterb. *in ff. de sepulch. viol. §. 3.* et si nemo horum adsit, aut agere voluerit, datur cuiquæ de populo agere volenti. *cit. l. 3.* et si agere plures velint, prætoris est, unum ex iis eligere, scilicet magis idoneum, vel cuius causâ iustissima videbitur. Lauterb. *l. c. juxta tit. l. 3. §. 2. ff. de pop. alt. ita tamen, ut, si antequam lis ab eo contestata fuerit, aliquis, cuius intererat, pœnitentiâ ductus adhuc agere velit, hic præ illo sit audiendus. cit. l. 3. §. 10.* non tamen audiendus causâ finitâ, etiamsi causâ reip. abfuerit. *L. 6. ff. eodem.* competit adversus dolosos sepulchrorum violatores; non tamen contra doli incapaces, & qui animum violandi non habent. *cit. l. 3. §. 1.* neque iis, qui sepulchra hostium diruunt & lapides inde sublatos in quemcunque alium usum convertunt. Lauterb. §. 4. citans *L. 4. ff. h. t. §. 36. ff. de relig. §. sumpt. fun.* quamvis ipsa defunctorum, quos nemo hostes indicat, corpora contrectare nefas dicat Grot. *de jur. B. & P. l. 3. c. 5. §. 3.* quin &, ut Decian. *tr. crim. l. 6. c. 44. num. 9.* jure belli sepulchra diruere semper fuit propudiosum. competit ad civilem pœnam exigendam, quæ diversa est, dum ei, ad quem sepulchrum spectat, datur ad interesse, quanti iudici æquum videbitur. *cit. l. 3. §. 6.* æstimatur autem ex factâ injuria, item ex lucro violentis & damno illato, vel etiam temeritate delinquentis, quem iudex nunquam minoris condemnabit, quam in 100. aureos. *cit. l. 3. §. 8.* ad quos etiam damnandus, si ob simplicem violationem egerit, extraneus; ob dolosam tamen habitationem vel ædificationem in sepulchro factam, ad 200. *cit. l. 3. cum gravius censeatur locum religiosum permutationibus polluere, & in alios usus convertere juxta l. 12. ff. de relig.* Lauterb. §. 5. Bocer. *claf. 4. disp. 9. th. 27.* Hanc verò pœnam non dividendam inter fisco & actorem, et vult Welenbec. Sed totam cedere actori juxta ordinariam actionum popularium naturam, verius censet Lauterb. *l. c.* cum Brunem. *ad l. 1. c. h. t. num. 4.* Bardili. & aliis Arg. *L. 12. ff. de V. S.* dum ibi dicitur: post litem contestatam actor fiat creditor, adeoque & ipsi non fisco debetur, ne alius diceretur fisco debitor, & actor tantum fisci procurator. De cætero agitur quoque ex hoc delicto criminaliter, pœnaq; pro diversitate casuum diversa infligitur. Et quod si quis armatâ manu more latronum sepulchrum violavit, ultimo supplicio punitur. *cu. l. 3. §. 7. ff. h. t.* si sine armis violatum, epitaphiis solum corruptis, faxis marmoreis aliæ materia fabricandi causâ ablata, villam, vel ædificium ad quod ista materia provecta fisco inferre tenetur reus *per l. 2. c. h. t.* & insuper eidem 10. pondi auri solvere *per l. 4. c. h. t.* violatum verò extractis & erutis corporibus, viliores quoque ultimo supplicio, honestiores deportatione puniuntur; pœnasque has adhuc hodieum obtinere testantur Hahn. Bard. Carpz. & Schilter. apud Lauterb. *l. c.* quin & si corpora extracta, spoliata & insepulta relicta, aut delictum sæpius iteratum, aliæque circumstantiæ aggravantes concurrant, ad pœnam gladii deviniri posse tradunt Berlich. *p. 5. concl. 47. num. 8.* Carpz. *7. F. p. 4. c. 34. def. 2.* & alii apud Lauterb. §. 7.

Quæstio. 802. Actio funeraria quæ & qualis sit?

REsp. Ad primum & secundum. actio hæc breviter describi potest, quod sit actio personalis, quæ quis expensas funeris causâ factas repetit ab eo, ad quem eas facere pertinebat. sumitur ex *l. 12. §. 2. l. 14. §. 6. ff. de relig. §. sumpt. fun.* dicitur *personalis.* quia oritur ex quali contractu, dum funerans seu eas impendens cum defuncto contrahere creditur. *l. 1. ff. cit. 2.* quandoq; etiam cum hærede, dum nimirum negotium hæredis gerens funeravit. *l. 14. §. 15. cit. eod.* Est quoq; & dicitur prætorialia Lauterb. §. 26. *tit. eod.* & AA. passim, ut videre est apud Azo. *in sum. eod. ad cit. tit. n. 23.* Perez. *ibid. n. 9.* Franzk. *ibid. n. 28.* Brun. *ad l. 14. n. 17. eod.* Arg. *l. 12. §. 2. eod.* dum ibi edictum prætoris de istiusmodi sumptibus funeris recuperandis expressè proponitur. nihilominus contrarium, seu esse actionem civilem, demonstrari à *l. 17. §. 3. commod. l. 8. c. de negot. gestor. ait Mull. ad ff. cit. t. th. 84. lit. b.* citatis pro eodem aliis; eò quod non omnia, quæ edicto prætoris proponuntur, ratione suæ introductionis & primæ originis sint prætorialia. Arg. *l. 2. ff. commod. l. 1. §. 1. ff. de pos. cum prætores non solum prætorias, sed & civiles actiones suis edictis proponebant.* Unde etiam, dum prætor indicto suo pollicetur, se actionem daturum, id ita non semper intelligendum, ac si actio illa antecedenter non extitisset, ac ita suos natales, ut inquit Muller. ipsi prætori, tanquam suo auctori, deberet; sed quod præter actionis ipso jure jam competentis, & extra suas causas existentis exercitium actori concedere, ejusdemque in iudicium deducenda, & ibi ventilanda coram iudice pedaneo copiam largiri velit. Est quoque subsidiaria, quia non competit, nisi deficientibus aliis remediis *L. 14. §. 12. §. 15. h. t.* ex quo tamen non inferendum esse prætoriam, ait Muller. *l. c.* cum omnem actionem subsidiariam asserere non sit omnino tutum, ut Kurrer. *dissert. de act. fu. th. 3.* Esse etiam non stricti juris, ut volunt Hann. *in resol. l. 4. p. 2. q. 29.* Zoës. *in comment. ff. h. t.* Azo & c. censent Lauterb. *l. c.* Muller. *l. c. th. 85. lit. y.* Hahn. *ad ff. de religiof. §. sumpt. num. 6.* Bachov. *de action. d. 6. th. 7.* Kurrer. *l. c. th. 4.* Arg. *L. 14. §. 13. cit. t.* & quamvis ea *§. 28. Inst. de action.* non reperiat relata explicitè inter actiones bonæ fidei, continetur tamen implicite sub actione negotiorum, quæ est bonæ fidei; quamvis ab ea in hoc differat, quod major in illa, quam actione negotiorum gestorum servetur æquitas *cit. l. 14. §. 13.* Lauterb. Muller. *LL. cit.* vide hunc posteriorem de hoc fusiùs *th. 86. lit. y.* Est item perpetua, ut iidem juxta *L. 31. §. 2. tit. eod.* Est denique privilegiata in hoc, quod, cum impensa funerum ante omnia debita deducantur ex hereditate. ut juxta *L. 45. cit. t.* Covar. *in c. Raynald. §. 3.* de testam. num. 2. Garcias *de expens. c. 8. num. 23.* Negulant. *de pign. p. 5. memb. 2. num. 28.* hic creditor seu præstans expensas funeris reliquis omnibus creditoribus, etiam anteriorem hypothecam habentibus, sit præferendus. *L. 18. 19. 45. cit. t.* Lauterb. *l. c.* Mull. *l. c. th. 89. lit. a.* idque propter utilitatem publicam, ne cadavera jaceant insepulta, ut Jason *in l. ult. §. 9. c. de jur. delib.* quæ ratio, quia locum habet, sive, qui sumptus fecit, sit hæres, sive non, in merito hoc privilegium restringitur ad hæredem à Surdo *decis. 112. n. 4.* Extenditur hoc privilegium prælationis sumptuum funeralium variè contra communes aliàs regulas juris, primò quidem, ut, qui eas præstitit, præferatur etiam uxori

dotem petenti. *cit. l. 18.* Lauterb. *cit. §. 26.* & sumptus illi doti; cum, ut Garc. *l. c.* inhumanum sit maritum jacere in sepulchro, ut mulier dotem salvam & integram retineat. Secundò legatariis, etiam ubi legata sunt. *Pia. l. 24. c. t.* Covar. *in c. Rainald.* de testam. Muller. *cit. th. 89.* Tertio fideicommissariis; ita ut bona subiecta fideicommissò familiae, aliàs alienari prohibita impensarum funebrium causà alienari possint. Knipschild. *de fideicom. famil. nobil. c. 11. num. 218.* Müll. *l. c.* Quarto qui jus habent detrahendi falcidiam, ita ut ea ante restitutas expensas funeris detrahi nequeat. *§. ult. Inst. de L. falcid.* ibiq; Franck. Quintò ut contra eum excipere nequeat, de non confecto inventario. Roland. à valle *de inventar. p. 113.* Phanuc. *tr. eod. p. 4. n. 36.* Muller. *l. c.* Sextò ut repeti ab eo possint facta citra & contra voluntatem ejus, cujus erat eas facere. Arg. *l. 43. h. t.* Surdus. *cit. decis. 215. n. 25.* Septimò, ut legato accepto impendiri nequeat, quò minus insuper dictas expensas recipere possit. *l. 3. c. h. t.* Müll. *l. c.* Octavò ut gaudeat privilegio retentionis ex bonis hereditariis defuncti, etiam si essent libri scholarium & literarum, qui maximè privilegiati sunt, ut Muller. Extenduntur etiam hæc privilegia sumptuum funeralium ad sumptus factos in curationem infirmi. *l. 4. c. de petit. hered. l. 3. c. h. t.* Negusant. *de pign. p. 5. memb. 2. n. 28.* & DD. *ad Lull. §. 9. c. de jur. deliber.* quorum sumptuum nomine veniunt etiam salaria medicorum & pharmacopolarum. Carpz. *p. 1. c. 28. d. 43.* quin & alimenta tempore morbi, ex quo æger decessit, præbita. Richter. *de privileg. credit. disp. 4. memb. 4. c. 5. n. 28.* & hæc expensæ etiam invito & prohibente ægro factæ repeti possunt, cum ægri nequeant suis privilegiis integrè renunciare. Decius *ad l. 69. de R. 7. n. 2.* Surd. *255. n. 25.* Muller. *l. c. lit. β.* Limitatur tamen etiam hoc privilegium. Primò, ut, qui sumptus hos erogavit, non præferatur iis, qui vel dominium vel hypothecam ratione rei venditæ in rebus creditoris probare possunt. Neque etiam hi sumptus præferantur mercedibus famulorum, ut Muller. *l. c.* Secundò, ut non extendantur nisi ad expensas necessarias, seu sine quibus corpus piè & honestè humari non potuit. *l. 1. §. fin. ad L. falcid.* de quibus judex pro facultatibus & dignitate defuncti arbitrabitur. *l. 14. §. 6. & 10. h. t.* de quo postremo plura *q. seq.*

Quest. 803. Cui & adversus quem datur hæc actio funeraria?

1. **R**esp. Ad primum primò in genere: datur hæc actio illis, qui alieni funeris sumptus, sive per se, sive per alium fecerunt, nec illos alia actione repetere possunt. *cit. l. 14. §. 13. & 15.* eorumque hæredibus juxta ordinariam actionum ex contractu vel quasi contractu descendentiæ naturam. Lauterb. *l. c. §. 28.* per *L. 31. §. 2. de relig. & sumpt.* modò tamen animo repetendi & recipiendi hos sumptus fecerit. *cit. l. 14. §. 7.* Franck. *cit. t. num. 27.* Hahn. *ad Wesenb. ibid. n. 6.* Struv. *th. 86. lit. y.* Muller. *ibid.* qui animus in dubio præsumitur. Muller. *l. c. lit. ζ.* secus, si solius pietatis causà id fecerit (non tamen accipitur pietas hic pro ea, quam quilibet habere supponitur, ne corpora insepulta maneat, utpote quæ consistere potest cum animo sumptus repetendi, sed denotat misericordiam erga alterum sibi opem ferre non valentem exhibitam, ut dum non sunt ex aliis obligatis ad illos sumptus præstandos, qui illos præstare aut etiam refundere possunt, erogare tamen etiam ex pietate dicuntur propter sanguinis conjunctionem aliamve ar-

etiam conjunctionem. v. g. ab iis, qui aliàs alimenta præstare obligantur, ut Carpz. *p. 2. c. 46. d. 23.* Coler. *de alm. l. 2. c. 1. à num. 10.* Muller. *l. c. lit. v.* & sic animo donandi & ex pietate filium has expensas fecisse in funeratione patris, præsumi stantur. Menoch. *conf. 416. num. 2.* Brunem. *in eod. l. 3. h. t. num. ult.* de hoc tamen, quòd pietatis, misericordiae & affectionis gratià impensum dicitur, judex arbitrabitur. Struv. & Muller. *l. c. lit. n.* dum autem *cit. l. 14. §. 7.* dicitur, oportere funerantem protestari, se id facere animo repetendi sumptus. id oportere non accipi pro absoluta necessitate protestationis, ita ut eà omisà censetur id facere ex mera pietate vel animo donandi, adeoque ei actio repetendi sumptus non competat, ut volunt Hahn & alii apud Muller. *l. c. lit. θ.* Sed pro expedire, opportunum & ruiuisse, interponi hanc protestationem ad facilitatè & sine quaestione seu controversià obtinendam recuperationem factarum expensarum rectius cum Gl. *in cit. §. 7. V. oportebit.* tradunt Zoës. *ibid. num. 8.* Muller. *l. c.* cum aliis à se citatis.

2. **R**esp. Ad primum secundò in specie de aliquibus personis, de quibus fortè dubium esse poterat. competit ea actio primò mandatario, seu quem alius tanquam instrumendum ad faciendos de suo hos sumptus adhibuit. *cit. l. 14. ff. de relig. & sumpt. §. 15.* etiam ei, qui sine tutoris autoritate à pupillo habuit ad hos mandatum. De quo vide Muller. & quidem mandatario defuncti contra prohibitionem hæredis funerantis. *cit. l. 14. §. 13.* A finius *ibid. num. 11.* Baldus *ad L. ult. c. de negot. gesti. num. 5.* Muller. *cit. th. 86. lit. y.* ita tamen, ut Muller. *l. c. lit. a.* dum prospectum ei est alio remedio. v. g. actione mandati, ordinaria, non sit ei integrum experiri hoc judicio. Secundò marito sumptus impendenti in funus uxoris in casibus nimirum, in quibus eos facere non tenebatur. quos casus vide *resp. seq.* & apud Muller. *l. c. lit. δ.* Tertio sponsus & sponsa, de presenti licet, impensas in alterius funus possunt repetere. Kurrer. *de ad. funer. th. 12.* Muller. *l. c.* Quarto pater in casu, quo filius condito testamento de peculio suo castrensi, vel quasi castrensi exclusus patre, alium instituit hæredem, relicta eidem titulo singulari aut in re certa legitimà aut portione; tunc enim patri, si quid ultra hanc portionem impendit in funus filii, actione funeraria ab hærede recuperare potest. *cit. l. 14. §. fin.* Kurrer. *th. 23.* Muller. *l. c.* quem vide. Quintò hæredi putativo, si victus, in restitutione hereditatis sumptus funebres, quos fecit, non detraxit, repetere is eos potest hac actione, non quidem directà sed utili; quia non funeravit animo, ut alienum, sed ut proprium negotium gereret. *cit. l. 14. §. 11.* Muller. *l. c.* ne hæres verus, cui hoc onus incumbit cum damno putati hæredis fiat locupletior. Sextò Legatario, etiam si rem ipsam legatam impenderit. *l. 3. c. lit. cit. in nota l. ult. §. fin. eodem.* Idem est de fideicommissario particulari, nec non de donatario. Arg. *§. 3. Inst. de legat. §. 1. Inst. de donat. l. ult. de donat. caus.* non obstante, quòd aliàs, quando quid donatur alicui & donatarius vicissim aliquid donat; donanti id animo remunerandi & donationem compensandi fecisse præsumatur. juxta *L. 12. §. 2. ff. mand. dat.* De quo vide Muller. *l. c.* Septimò executoribus ultimarum voluntatum, dum de suis propriis, & non de bonis hereditariis faciunt hos sumptus. Garc. *de expens. c. 8. num. 21.* Octavò usufructuario licet omnium bonorum, funeranti domi-